

OEPA
MODUL 1 – CURS 1
SUPPORT DE CURS

Lector Av. Dr. Tomoaia Luminița Dana

Teme abordate:

Profesia de avocat, profesie de interes public.

I. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat. Principiul păstrării secretului profesional și evitarea conflictului de interese; Garanțiile legale ale independenței profesionale și a respectării secretului profesional; Principiul confraternității și a respectului reciproc. Aplicarea principiilor exercitării profesiei de avocat prin prisma art. 6 și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor omului.

II. Dobândirea calității de avocat și al titlului profesional de avocat. Primirea în profesie și protecția prin lege a titlului profesional de avocat

Timp alocat: 3 ore

Profesia de avocat, privită prin prisma caracterului de interes public al profesiei, guvernată de principiile libertății de expresie și a modului de organizare a acestei activități este o profesie de interes public. Legea consacră dimensiunea de utilitate publică a profesiei de avocat și atașarea acesteia în sistemul judiciar. Misiunea socială a avocatului îmbină interesul privat cu interesul public, impunând respectarea principiilor libertății și a independenței în profesie.

I. Principiile organizării și exercitării profesiei de avocat

- cuprind: principiul legalității, independenței, autonomiei și descentralizării și păstrarea secretului profesional.

Principiul legalității se naște din reglementările legale privind organizarea și exercitarea profesiei. Profesia de avocat nu poate fi exercitată decât de avocații înscriși în tabloul avocaților întocmit de Baroul din care fac parte.

- Decizia în Interesul Legii nr. XXVII/2007 consfințește și întărește acest principiu; relevanța practică a Deciziei în exercitarea profesiei

- limitarea exercitării profesiei de către avocați doar la activitățile profesionale prevăzute de lege

- specificul acestei activități - imposibilitatea exercitării de alte persoane fizice sau juridice a acestei activități; consecințe practice: nulitatea actelor și comiterea infracțiunii de exercitare fără drept a unei profesii.

- aplicarea în practică a Deciziei RIL ÎCCJ nr. 15/2015

Principiul libertății

- **PROFESIA ESTE:** - **liberă** - alegerea avocatului de către client semnificând totodată dreptul și obligația avocatului de a nu ceda unor interese în îndeplinirea serviciului său profesional și de a nu permite ca supunerea sa exclusiv legii și misiunii sale să fie compromisă de presiuni exterioare și nepotrivite
- jurisprudența CEDO în principiul alegerii libere a avocatului Cauza Lagerblom c. Suediei
- limitarea dreptului de alegere a clientului în cadrul formelor de ajutor public judiciar și asistență gratuită
- limitarea dreptului de practică impusă prin lege - avocați stagiați, avocați definitivți, avocați care au deținut funcții de judecător, procuror, cadre de poliție anterior dobândirii calității de avocat
- alegerea formei de exercitare a profesiei de către avocat precum și libertatea acceptării sau nu a unui anumit serviciu avocațial, cu garanția prevăzută de lege că avocatul nu poate fi supus nici unei presiuni, constrângerii, restricții sau intimidări din partea autorităților, a instituțiilor publice sau a altor persoane fizice sau juridice
- libertatea este un drept și o datorie a avocatului fiind rezultatul unui echilibru între libertatea individuală și ingerințele statului în ceea ce privește exercitarea profesiei și dreptul statului de stabili anumite norme
- caracterul de interes public al profesiei și principiile libertății consacră regula potrivit căreia hotărârile judecătorești sunt obligatorii fără însă a putea fi ferite de observații, critici și posibilități de modificare acolo unde este cazul

Principiul independenței

- **PROFESIA ESTE:** - **independentă** - supusă legii
  - Statului și Codului Deontologic
- efectele principiului independenței în exercitarea calității de avocat: dreptul de a alege organele profesiei, inexistența unui raport de subordonare față de instanță sau parchete, inexistența unui drept de control asupra statului, dreptul de a-și reglementa activitatea prin norme cuprinse în statut
- conform noilor coduri avocatul a depășit statutul de auxiliar a justiției, devenind partener în efectuarea actului de justiție
- avocatul nu răspunde penal dacă susținerile sale sunt făcute în legătură cu apărarea și sunt necesare stabilirii adevărului
- jurisprudența CEDO privind libertatea de exprimare, Cauza Nikula c. Finlandei vizavi de reglementarea internă, art. 278 Cod Penal Infraacțiunea de încălcare a solemnității justiției
- avocatul nu este un subordonat al clientului și nici nu este condiționat exclusiv de interesele clientului, dar nici nu poate să își urmărească interesul său propriu sau a unor persoane apropiate în cauza pe care o apără

- avocatul nu poate lucra decât în beneficiul clientului, excluzând un interes propriu al său sau persoanelor apropiate acestuia
- avocatul având obligația conform legii să fie loial acestuia și legii; independența sa este limitată de lege în domenii în care operează incompatibilități sau interdicții
- independența nu poate prejudicia interesele clientului, avocatul răspunzând pentru diligența depusă pentru malpraxis
- practica CJUE în cauza Akzo Nobel Chemical privind aplicarea privilegiului confidențialității comunicărilor față de instituțiilor statului în ceea ce îi privește pe avocații independenți. Avocat independent versus „in house lawyer”

Principiul autonomiei și descentralizării

- **PROFESIA ESTE**: organizată și condusă în mod autonom, pe principiul descentralizării în ceea ce privește organizarea internă
- în vederea promovării și apărării - drepturilor
  - libertăților
  - intereselor legitime ale persoanelor fizice, juridice, personal silvic, privat
- reglementările legale de aplicare a acestui principiu semnifică responsabilitatea organelor de conducere ale Barourilor față de interesele profesiei la nivel național și aplicarea corectă a raporturilor instituționale în interiorul și în afara profesiei pe baza legii
- legea nu reglementează independența baroului dar recunoaște existența unei autonomii pe bază de descentralizare
- avocatul înscris în barou este liber să realizeze activități profesionale în raport de standardele profesionale având caracter național și de crezul său fără a putea fi reprezentantul unei ideologii sau a unei mișcări partizane, punând în prim plan democrația profesională
- legea garantează desfășurarea nestingherită a activității profesionale a avocatului neexistând un drept de control a statului asupra acestei activități

Păstrarea secretului profesional

- ține de esența profesiei și este o problemă de interes public, având o natură legală, constituind o garanție în exercitarea profesiei
- secretul profesional - de ordine publică
  - nelimitat în timp, absolut, atât asupra raporturilor cu alți avocați, cât și cu persoanele/salariații cu care conlucrează, nefiind limitată la durata CAJ-ului și nici la calitatea de avocat
- secretul profesional aparat indiferent de natura civilă/penală/comercială a cauzei și indiferent de vechimea acestuia

- obligația avocatului de a nu divulga informațiile primite de la client și dreptul la tăcere al acestuia versus reglementarea legală din art. 8 din Statut și calitatea sa de martor
- avocatul nu poate să fie denunțatorul propriului client, secretul profesional fiind incident în exercitarea profesiei atât în domeniul apărării cât și în cel al consilierii, durata păstrării secretului profesional extinzându-se chiar și în cazul în care acesta nu își mai exercită profesia sau în situația decesului persoanei care i-a încredințat acest secret
- convorbirile și orice comunicări sunt confidențiale și nu pot fi aduse în niciun caz ca probe în justiție. Reglementări: art. 34 alin (2) din Legea 51/1995 republicată republicată și art. 139 alin (2) Cod Proc. Penală combinat cu art. 34 alin (3) și (4) din Legea 51/1995 republicată
- rezoluția Parlamentului European din 12.03.2014 privind protejarea privilegiului secretului profesional
- avocatul beneficiar al protecției din partea Statului, în calitate de depozitar a secretelor clientului și destinatarul comunicărilor de natură confidențială; practica CEDO în domeniul secretului profesional raportat la art. 6 și art. 8 din Convenție privind garanțiile speciale ale dreptului la un proces echitabil, în care garanția dreptului la apărare este o garanție complexă, care include și respectarea dreptului la viață privată
- divulgarea secretului profesional în lumina dispozițiilor art. 227 Cod Penal, consecințele săvârșirii unei astfel de infracțiuni
- garanțiile instituite de lege pentru ocrotirea secretului profesional al avocatului privind dreptul de a refuza depunerea mărturiei, involabilitatea sediului profesional, regimul particular al perchezițiilor și a ridicării de înscrisuri de la sediul profesional al avocatului
- prevederile noului cod de pr. pen. privind excepțiile de la regulile generale care reglementează capacitatea avocatului de a fi martor; incapacitatea avocatului de a fi martor prin scutirea de la obligarea la a depune mărturie la acele fapte sau împrejurări al căror secret ori confidențialitate poate fi opusă prin lege organului judiciar
- art. 11 din Legea 51/1995 versus art. 116 alin. (4) N. C. pr.pen. versus 139 alin (4) N. C. pr.pen.
- Cauza Vinci c. Franței, confiscare de documente, încălcarea art. 6 și art. 8 CEDO
- corespondența scrisă între deținut și avocat poate fi deschisă doar dacă există motive plauzibile care să ducă la concluzia existenței unor elemente ilicite care nu au fost puse în evidență cu ajutorul unor mijloace normale de detecție; în acest caz se poate deschide corespondența în prezența deținutului sau fără să fie citită
- Cauza Yuditskaaya c. Rusiei, supunerea avocatului, membru al unei societăți de avocatură la percheziție
- o percheziție efectuată la domiciliul unei persoane fizice care este și simultan sediul unei societăți comerciale constituie o ingerință în respectarea dreptului la domiciliu al persoanei fizice
- Cauza Brito Ferrinho c. Portugaliei, imposibilitatea ca secretul profesional să contribuie la propria incriminare

- Cauza Kropp c. Elveției, ascultarea linilor telefonice a unui cabinet de avocatură este interzisă fiind sancționată de Codul de Procedură Penală și de art. 8 CEDO, apelurile telefonice efectuate dintr-un sediu profesional sau recepționate sunt cuprinse în noțiunea de viață privată și corespondență, fiind considerate o ingerință a unei autorități publice, o încălcare a principiilor confidențialității dintre avocat și client, aducând atingere dreptului la apărare
- Cauza Pruteanu c. României, ascultarea liniilor telefonice, atingere adusă secretului profesional, cu dreptul avocatului de a face plângere pentru nerespectarea vieții private și a corespondenței, independent de dreptul de a face plângere pentru clientul său
- Cauza Versini - Campinchi c. Franței, limitarea secretului profesional atunci când avocatul săvârșește fapte penale
- cauza Niemtz contra Germaniei, redactare mandat de percheziție în termeni largi, aplicare art. 8 CEDO
- comunicarea liberă cu avocatul prezintă deosebită importanță, mai ales în cazul persoanelor deținute, fiind un element esențial al apărării
- încălcarea secretului profesional de către avocat conform dispozițiilor art. 46 alin (4`), (4``), (4```) din Legea 51/1995 republicată, sancțiuni
- păstrarea secretului profesional vizavi de Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și prevenirea terorismului, drepturi și obligații ale avocaților
- orice act de supraveghere indirectă sau directă trebuie să se înscrie în limitele principiilor statului de drept cu respectarea principiului că orice date sau comunicări protejate de privilegiul profesiei juridice și de obligația păstrării secretului profesional nu pot face obiectul interceptării sau ascultării
- recomandările CCBE privind nevoia de control legislativ în vederea asigurării respectării principiului privilegiului profesiei juridice în ce privește supraveghere judiciară independentă, și de valorificare a interceptărilor precum și de exercitare a căilor de atac și sancțiunilor în cazul unor încălcări ale legii

Principiul confraternității și a respectului reciproc

- aplicarea acestui principiu conform codului deontologic, statutului profesiei în relațiile dintre avocați pe bază de respect reciproc și comportament adecvat menținerii reputației profesiei
- încălcări ale acestui principiu prevăzute de statutul profesiei de avocat ; concurența neloială; publicitatea nelegală; folosirea unor mijloace injuste pentru dobândirea clientelei
- reglementări ale unor state din UE privind prezentarea portofoliului de clienți ca metodă de atragere a unor noi clienți, a activității „pro bono” oferită de avocat

II. Dobândirea calității de avocat și al titlului profesional de avocat. Primirea în profesie și protecția prin lege a titlului profesional de avocat

- cerințele dobândirii acestei calități reglementate de art. 12 din Legea nr. 51/1995 republicată
- condiția dobândirii calității de avocat; promovarea examenului de intrare în profesia de avocat
- reglementarea dreptului avocaților străini de a practica profesia în România în lumina art. 13 din Legea nr. 51/1995 republicată; drepturi și limitări
- dobândirea calității de avocat stagiar condiționată de admiterea la examenul de primire în profesie care asigură și admiterea în cadrul INPPA
- procedura după promovarea și validarea examenului de primire în profesie ca avocat stagiar
- efectele și limitele calității de avocat stagiar
- dobândirea calității de avocat definitiv în lumina art. 20 din Legea nr. 51/1995 republicată
- efectele dobândirii calității de avocat definitiv; alegerea formei de exercitare, dreptul de a pune concluzii la toate instanțele, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale
- curgerea termenului necesar de dobândire a dreptului de a acorda îndrumare profesională
- dreptul avocatului la apărarea reputației profesionale prevăzută de lege art 67 alin. (1) din Legea 51/1995; oportunitatea unei astfel de consacrări
- legătura între reputația profesională, independența profesională și demnitatea avocatului
- avocatul indispensabil justiției și justițiabililor prin prisma art. 24 din Constituție, Legii 51/1995
- protecția titlului profesional conferită de art 26 alin. (1) din Legea 51/1995 prin care exercitarea oricărei activități de asistență juridică specifică profesiei de avocat de către o persoană care nu are calitatea de avocat înscris într-un barou și pe tabloul avocaților constituie infracțiune și se pedepsește conform legii penale

Speta 1

Clienta C.D. îl angajează pe avocatul D.B. să-i acorde consultanță cu privire la succesiunea după tatăl său, sens în care avocatul stabilește o întâlnire, de comun acord, la cabinetul său și cu moștenitoarea P.O., în vederea începerii demersurilor pentru dezbateră succesiunii.

La data stabilită se prezintă părțile, moștenitoarea P.O. prezintă un testament olograf avocatei, emis de către defunct, prin care la data de 06.11.2009 acesta lasă întreaga avere moștenitoarei P.O.

În anticamera cabinetului se afla și prietena clientei C.D., care o aștepta.

Avocata D.B., în prezența clientei sale, prezintă și ea un testament autentic, emis de către defunct la data de 20.11.2009, spunând că unica moștenitoare testamentară este clienta sa. La câteva zile, moștenitoarea P.O. se întâlnește cu clienta C.D. și îi prezintă același testament olograf, datat cu data de 26.11.2009.

Avocata clientei C.D. înaintează o acțiune în constatarea nulității absolute a testamentului olograf, solicitând efectuarea unei expertize grafoscopice.

Avocata D.B. este angajată de clienta C.D. să redacteze, să înainteze o plângere penală și să asiste la cercetarea penală, împotriva moștenitoarei P.O. pentru fals în înscrisuri sub semnătură privată și uz de fals, achitând onorariul fixat de 5000 lei, propunând ca martor pe prietena clientei C.D., care deși prezentă în anticameră, a auzit discuțiile legate de testamentul olograf prezentat și de cel autentic.

Organul de urmărire penală solicită audierea în calitate de martor și a avocatei D.B., care a încheiat contractul de asistență juridică cu clienta sa și care a fost de față când moștenitoarea P.O. a prezentat testamentul datat cu data de 06.11.2009.

1. Precizați care este poziția avocatului privind audierea sa ca martor în fața organelor de urmărire penală, raportat la calitatea sa de avocat și la respectarea principiului secretului profesional.

2. În situația audierii sale ca martor, poate avocata D.B. să reprezinte în continuare clienta C.D. în procesul civil?

3. Prezența în anticameră a prietenei clientei C.D. și ascultarea discuțiilor din biroul avocatei, reprezintă sau nu o încălcare a secretului profesional în condițiile în care avocatul are obligația de a asigura confidențialitatea discuțiilor dintre client și avocat?

Speta 2

Avocatul X, în exercitarea mandatului de asistare a clientului său, Y, având calitatea de inculpat, în faza de urmărire penală, a trimis în substituirea sa un absolvent al Facultății de Drept, înscris în „Baroul Constituțional”, respectiv pe numitul Z, pe care îl îndruma considerându-l ca și stagiar, pentru a asigura asistarea clientului Y.

Acesta s-a prezentat la Parchetul de pe lângă Tribunalul Olt și la Tribunalul Olt a acordat asistență juridică constând în asistare la audierea clientului inculpat în condițiile unei asistențe juridice obligatorii și la termenul stabilit pentru judecarea cererii de arestare preventivă a acestuia.

După pronunțarea hotărârii prin care s-a dispus arestarea preventivă, avocatul titular X a invocat nulitatea hotărârii și a declarației luate pentru lipsa de apărare a clientului său, întrucât stagiarul desemnat nu era înscris în vreun Barou din cadrul Uniunii Naționale a Barourilor din România.

1. Identificați și comentați argumentat dacă avocatul X a respectat dispozițiile Legii nr. 51/1995 republicată, a Statutului și Codului Deontologic, în exercitarea mandatului său și în respectarea principiilor organizării și exercitării profesiei de avocat.

2. Identificați și comentați argumentat dacă mandatul de substituire acordat de avocatul X avocatului Y, membru al așa-zisului „Barou Constituțional” respectă cerințele art. 1 a Legii nr. 51/1995 republicată și dacă organele de urmărire penală și judecătorul de drepturi și libertăți, acceptând substituirea, au procedat în mod corect.

Speta 3

Prin percheziția efectuată la cabinetul avocatului A, în urma existenței unei suspiciuni rezonabile, cu privire la săvârșirea unui infracțiuni de fals material în înscrisuri oficiale și uz de fals de către avocat în dosarul clientului C, organele de urmărire penală au procedat la ridicarea înscrisurilor din birou, înscrisuri din cuprinsul mai multor dosare, atât civile cât și penale, aflate pe rolul instanțelor de judecată.

1. Considerați că actul material al organului de urmărire penală, de a proceda la ridicarea înscrisurilor din biroul avocatului, a reprezentat o ingerință în drepturile avocatului privind modul de exercitare a profesiei sau nu?

2. Dacă organul de urmărire penală a adus atingere principiul secretului profesional al relației dintre client și avocat prin percheziția efectuată?

3. Cum trebuia să procedeze organul de urmărire penală în speță?

Speta 4

Inculpatul x este trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de înșelăciune. Avocatul inculpatului propune ca martor al apărării pe avocatul y, avocat al inculpatului într-un dosar de faliment, dosar finalizat.

Instanța pune în discuție problema referitoare la dispozițiile din codul de procedură penală privind audierea în calitate de martor a avocatului y, fără a face trimitere la dispozițiile legii 51/1995(modificată prin legea 25/2017), în condițiile în care la interpelarea instanței avocatul inculpatului susține că nu a luat legătura cu clientul său pentru a obține un răspuns privind confidențialitatea contractului de asistență juridică încheiat între clientul său (inculpatul X) și avocatul y propus ca martor în acest dosar.

Martorul (avocatul y) susține că nu a mai luat legătura cu clientul său (inculpatul X) de la finalizarea dosarului de faliment. Nici unul dintre avocați nu face referire la dispozițiile legale privind raportul de confidențialitate dintre avocat client.

1. Comentați comportamentul celor doi avocați.

2. Identificați și comentați principiul confidențialității astfel cum este prefigurat în legea avocaturii prin prisma relației dintre avocat și client.